

Ida-Virumaa õiglase ülemineku
protsessi juhtkomisjoni koosolek

21.10.2024 nr 9.2-4.3/21-
27/02/4651

PROTOKOLL

Koosoleku toimumise koht:

Narva Raekoda (Raekoja plats 1, Narva) ja virtuaalselt (MS Teams)

Koosoleku toimumise kuupäev:

30.09.2024

Algus kell 13.00

Lõpp kell 16.45

Juhatas: Valitsuse Ida-Viru esindaja Jaanus Purga

Protokollis: Ivan Sergejev

Võtsid osa (komisjoni liikmed ja asendusliikmed): Anu-Maaja Pallok, Eda Silberg, Hardi Murula, Ille Nakurt-Murumaa, Indrek Reimand, Kadri Tali, Kaupo Sempelson, Kristi Klaas, Lauri Jalonen, Mare Roosileht, Margus Ilmjärv, Marilin Sternhof, Maris Lauri, Martti Kalvik, Meelis Kuusk, Renno Veinthal, Sander Vaikma, Teet Kuusmik, Triin Tomingas, Tõnis Seesmaa, Sigrid Soomlais, Ulla Saar, Vitalii Tribelgorn.

Kutsutud: Erkki Karo (TalTech), Hans Orru (Tartu Ülikool), Kadri Ukrainski (Tartu Ülikool), Margit Keller (Tartu Ülikool), Margus Haidak (HTM), Merle Küttim (TalTech), Miryam Vahtra (RM), Monica Hankov (EISA), Regina Sergejeva (SOM), Sigrid Harjo (EISA), Tanel Ross (KLIM), Tarmo Kivi (REM), Tiina Sams (RTK), Triin Vihalemm (Tartu Ülikool).

PÄEVAKORD:

1. Tervitussõnad (Valitsuse Ida-Viru esindaja);
2. Vahepealsete arengute ülevaade (RM);
3. ÕÜF seireprojekti ülevaade (Tartu Ülikooli ja TalTech uurimisrühma liikmed);
4. Ettevõtlusmeetmete seisu ülevaade ja rakendamise prognoos (EISA);
5. Inkubaatorite meetme sisutegevuste ülevaade (IVEK, IVIA);
6. Muude ÕÜF meetmete staatuse lühiülevaated (lauaring);
7. Muud küsimused.

1. Tervitussõnad

Valitsuse Ida-Viru esindaja Jaanus Purga avas koosoleku:

Eelmisest koosolekust on möödunud viis kuud. Toimunud on väga palju, vaatamata suvepuhkustele. Kõige olulisem muutus on olnud see, et nii suurinvesteeringute kui VKE meetmed on tänaseks täitunud ning mõlemas meetmes esineb ka korralik ületaotlemine. Nüüd töötame selle nimel, et need, kes on hetkel ootejärjekorras, saaksid finantseeringut. Peame nägema vaeva ka selleks, et projektid, mis on tänaseks heakskiidetud, realiseeruks täismahus ja õigeks tähtjaks.

Negatiivse poole pealt, kaugküte meede on jälle takerdunud. See ei töötanud Narvas, pidime seda ringi disainima, kuid nüüd teame, et ka Kiviõlis see tööle ei hakka. Peame leidma mõistlikku viisi neid vahendeid ikkagi Ida-Viru hüvanguks ära kasutada.

Aga üldiselt, võime öelda, et täna on ÕÜF'iga asjad siiski hästi.

2. Vahepealsete arengute ülevaade

Rahandusministeeriumi õiglase ülemineku protsessi koordinaator, Ivan Sergejev, andis ülevaate vahepealsetest arengutest:

- ÕÜF kava sai esialgse heakskiitu täpselt kaks aastat tagasi, ees on veel u viis aastat rakendusperioodi. Hetkeseisuga on kasutusvalmis, ehk rakendusmäärustega kaetud 308,9 mln eurot (ehk 91% ÕÜF kogumahust); kohustustega, ehk konkreetsete heakskiidetud projektidega, on kaetud 218,2 mln (64%); väljamaksed moodustavad 6,9 mln eurot (2%). Kohustuste osas oleme Euroopa Liidus TOP-5's, väljamaksed hakkavad ilmselt kerkima järgmisel aastal, kui suurinvesteeringud hakkavad valmima.
- ÕÜF kava muudatus sai Euroopa Komisjoni heakskiitu 26.09.
- Suurinvesteeringu meetmes ja VKE meetmes on toimunud korralik spurt: tänaseks on mõlemad taotlustega (üle)kaetud ja kinni. Piirkondliku algatuse toetusmeetmes oli samuti mitmekordne ületaotlemine.
- Koostatud on meetmete nimekirja muudatus (siseriiklik dokument), mis käsitleb mh 10 mln euro ülekandmist TA meetmest suurinvesteeringu meetmesse, ülebronneeringu võtmist suurinvesteeringu meetmes 10% (kuni 15 mln eurot) ulatuses. MNK kinnitamine Valitsuses toimub oktoobris.
- Läbi on viidud Narva tööstusinkubaatori ehitushange; ehitushind tuli eeldatust madalam.
- Kiviõli kaugküte hange nurjus; kaugküte meede ilmselt enam vajalik ei ole. Arvestades ajalise survega ja muutunud eelarvega, ei ole see kahjuks enam rakendatav ka Narvas, kus taas räägitakse kaugküte hindade ülevaatamiseks. Selle raha suunamine mujale nõuab järjekordset ÕÜF kava muutmist, tegeleme sellega kevadel.
- MKM alustas elektrivõrkude tugevdamise meetme arendamist CO2 vahenditest.
- Suvel sai tehtud korralikult kommunikatsiooni, sh ÕÜF veebileht sai täiendatud rubriigiga „Kuidas meil läheb“.
- ÕÜF'i jaoks on 2024. a olnud siiani päris edukas. Tähelepanu nihkub nüüd meetmete käivitamisest ja taotlejate aktiveerimisest tulemuste koju toomisele: edukalt lõpetatud projektid, loodud töökohad, koolitatud inimesed, jne. Uuendatud prognoosidest nähtub, et ÕÜF'i rakendamise tempo on natuke maas võrreldes kevadel prognoosituga, kuid mitte nii palju, et probleemiks kujuneda. Peame tempot üleval hoidma.
- Peame olema valmis selleks, et mõned heakskiidetud projektid kukuvad ära. Eelnevate perioodide statistika näitab, et 15-20% ettevõtlustoetustega toetatud projektidest ei realiseeru – mingi hetk hakkab ka ÕÜF'is see statistika konkreetseteks projektideks konverteeruma. See ei ole põhjus paanikaks, kuna meetmetes on korralik ülekate.

3. ÕÜF seireprojekti ülevaade

Tartu Ülikooli ja TalTech ühise uurimisrühma liikmed (Margit Keller, Triin Vihalemm, Hans Orru, Kadri Ukrainski, Merle Küttim ja Erkki Karo) andsid lühiülevaate projekti „Ida-Viru siirdeprotsesside seire ja analüüs“ esialgsetest leidudest:

- Seireprojekti mõte on heita pilk Ida-Virumaa tehnosotsiaalse siirde kontseptuaalsele raamile. Projekt jätkab „Suure Siire“ projekti raames alustatud tööd, kontekstualiseerides seda Ida-Virumaale.
- Seireprojekt koosneb mitmest alaprojektist/uuringusuunast: 1) töäjõud, oskused ja elanikkonna uuendusvalmidus; 2) nn tehnoloogilised nišid ehk TA-mahukad ettevõtted; 3) muutuste tervise mõjude väljakutsed; 4) muutuvad ärimudelid ja ülemineku juhtimine, EL kogemus.
- Ida-Virumaa ärikeskkond on killustunud, riigi (sh uurijate) ja teineteise suhtes umbusklik, kus on omavahel rohkem suhtlevate ettevõtjate saarekesed. Ettevõtjate seas on ebakindlus uute suundade/investeeringute tulemuslikkuse ja tasuvuse osas, samuti olemasoleva töäjõu rakendamise võimalikkuses uutes majandusharudes. Esineb teatud kapseldumine oma ‘mulli’, soovimatus õppida nt teiste maakondade kogemustest või osaleda koolitustel, takistab ka keelebarjäär. Kuigi ettevõtluskeskkond on aja jooksul mitmekesisemaks muutunud, kohalikud ettevõtjad on endiselt pigem ettevõtluskeskkonna jälgijad, mitte aktiivsed tegutsejad.
- Ida-Viru töäjõuturg on dünaamiline: nõudlus/pakkumus tööliste osas tuntavalt kõigub ajas, töötajad ringlevad ettevõtete vahel, tööandjate vahel on konkurents töötajate pärast. Tööliste-teenindajate osas on defitsiitsed nn „pehmed oskused“ (vastutuse võtmine, õpivalmidus, suhtlemine, enesejuhtimine); puudus on inseneridest, tehnoloogidest, kvaliteedijuhtidest jt tööstuse „valgekraedest“; vajalik on inglise keele oskus. Samas, peljatakse maakonnas töötajaid koolitustele saata. Ida-Viru elanike valmisolek tööga seotud muudatusteks pole üldiselt kehvem teistest Eesti piirkondadest (v.a. Tallinn ja Tartu), sh digitaliseerimiseks ollakse Ida-Virumaal rohkem valmis kui Lääne- ja Kesk-Eestis. Elukohavahetuseks valmis ei olda; ajutiselt lahkuma on valmis u 1/3 noori. Stabiilne elukeskkond ja loodus peamised kohamagnetid. Eesti keele oskust peetakse oluliseks, kuid see ei sunni tegutsema. Töäjõu paindlikumaks muutmiseks on vajalik praegu killustunud osapoolte vahel teatav koostöö ja infovahetus (vaatamata omavahelisele konkurentsile).
- Täiesti uusi süvatehnoloogia nišse tuleb Ida-Virumaale suhteliselt vähe, seda ka ÖÜF TA-meetme raames. Süvatehnoloogia iduettevõtete edasine areng sõltub oskuslikust kiirendamisest (mentorid) ja „kannatliku“ raha olemasolust.
- Tööpaketi „Siirde tervise mõjud ja tervise teenuste areng“ raames luuakse teoreetilise mudeli ja soovitude raamistiku, et Ida-Virumaa jt sarnaste piirkondade elanike tervis mitte ei halveneks, vaid paraneks õiglase ülemineku protsessis; samuti antakse poliitikasoovitused tervisesüsteemi parandamiseks.
- Ülemineku juhtimisel on võtmeküsimuseks riigi ja regiooni suutlikkus mõtestada lahti ühest meetmepaketist laiem ja pikem õiglase ülemineku protsess ning disainida sobiv valitsemismudel. Üleminek Ida-Virumaal ei lõpe 2029. aastaga, kui lõpeb ÖÜF'i rakendamise periood, nii et pikk vaade on võtmetähtsusega.
- Seireprojekti esmaseid leide arutatakse detailsemalt 14.11.2024 toimuval Õiglase ülemineku foorumil.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Kommentaar (Jaanus Purga):* Aitäh ülevaate eest. Info korjamine Ida-Virumaa baasil ja jagamine rahvusvaheliselt on oluline, kuid sama oluline on ka see, mida Ida-Virumaa sellest teadmisest saab. Projekt võiks olla rohkem Ida-Virumaale

keskendunud.

Kommentaar (Ivan Sergejev): Hetkel ei ole teada, kas ÖÜF jätkub ka pärast käesolevat EL eelarveperioodi ning mis kujul. Seega, laia pildi ja Euroopa tasandi uurimine on oluline, et anda meile sisendi järgmise eelarveperioodi läbirääkimisteks.

Kommentaar (Kadri Ukrainski): Lisaks, Ida-Virumaal esinevad väljakutsed on ka laiemad Eesti riigi väljakutsed. Probleemid on kohalikud, kuid lahendused on laiemas mõjuga.

Ettepanek (Ivan Sergejev): Hetkel ei jõua seireprojekti esmaseid järeldusi pikkemalt arutada. Jätkame tööd seksioonides ja lepime seireprojekti rühmaga kokku, mis formaadis me aruteluga jätkame. Kui juhtkomisjoni liikmetel on küsimusi, saatke neid palun mulle ning ma edastan neid seireprojekti rühmale.

4. Ettevõtlusmeetmete seis ülevaade

EAS-i ja KredEx-i ühendasutuse toetuste osakonna juhataja Monica Hankov andsid ülevaate ÖÜF ettevõtlusmeetmete rakendamise seisust:

- Eelmise juhtkomisjoni ajast on palju muutunud. Eelarvest oli kaetud siis vaid u 30% - nüüd on 57%. Väljamaksed moodustavad tänaseks 2%. Otsuste arv on jõudsalt kasvanud.
- Suurinvesteeringu meetme eelarve sai maikuus veidi vähendanud, kuid siis suve jooksul jälle suurendanud. Huvi meetme vastu on olnud väga suur, pidime augustis vooru kinni panema. Hetkel on hindamisel 15 projekti ning ülekate on u 36 miljonit eurot. Ühe heakskiidetud projekti suhtes alustasime otsuse tühistamist, tekis ka üks negatiivne otsus. Novembriks peaksid kõik otsused tehtud saama ja pilt selge – hetkel näib, et kaks projekti võivad jääda joone alla.
- VKEde meedet pidime kinni panema septembris. Teavitasime potentsiaalseid taotlejaid meetme kinni panemisest mõned päevad ette, kuid nende mitme päevaga laekus veel niipalju projekte, et praegune ülekate on 56%, ehk 8,4 miljonit üle eelarvemahu – see tähendab, et joone alla jääb praegu 29 projekti. Otsuseid tehakse taotluste esitamise järjekorras. Kui mõnes meetmes tekkib vabu jääke, siis see meede on kindlasti üks kandidaat, kuhu neid vahendeid suunata.
- Teadusarenduse meetmes on asjad liikunud aeglasemalt: rahastatud on vaid 3 projekti kogumahu 4,6 miljonit eurot, hindamisel on 2 taotlust mahuga 5,9 miljonit eurot. Üsna palju on olnud huvitavaid ideid, kuid enamus neist jäid liiga pikaks ajaks eelnõustamise faasi. Selleks, et meetmega edasi liikuda, otsustasime kehtestada tähtaegu projektiplaanide ja taotluste esitamiseks ning andsime potentsiaalsetele taotlejatele sellest teada. Nii et ka selles meetmes peaks aasta lõpuks selguma, kas saame seda taotlustega kaetud.
- Ettevõtluse mitmekesistamise meetmes kehtestatakse kokku on nelja käskkirja, millest kaks on kinnitatud, ülejäänud on viimastel ettevalmistamise etappidel. Selles meetmes on partneriteks IVEK ja IVIA, tegevused on alanud.
- Kokkuvõtteks, viimase paari kuu vaatest on positiivne olnud see, et huvi meetmete vastu kasvas hüppeliselt. Mitmel projektil on probleeme omafinantseeringu tagamisega, EISA teeb selliste projektide puhul kõrvaltingimusega rahuldamise otsuseid, kuna EISA'i hinnang on oluliseks sisendiks ka pankadele. Õppetund: meetmetingimuste olulisel lihtsustamisel muuta jooksev taotlemine vooruliseks – oluline ületaotlemine tekitab ettevõtjate seas pahameelt.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Kommentaar (Ivan Sergejev):* Hea ülevaade, aitäh. Hea meel ka selle üle, et pankade jaoks on EISA'i otsusest saanud argument projektide finantseerimisel – pankadega suhtlemine ÖÜF teemadel eelmistel aastatel on ilmselt vilja kandnud. Põhiline

väljakutse on, kust leida raha, et saaks toetada kõiki menetluses olevaid projekte.

Kommentaar (Jaanus Purga): Kiviõlist vabaneb ilmselt 5 miljonit, sellega saab ühe neist kahest joonealustest projektidest toetada. Teise projekti jaoks jääb puudu u 13 miljonit.

- Kommentaar (Triin Tomingas):* Oleme algatamas sel nädalal vaheülevaastust struktuurfondide edenemisest, sh ÕÜF'ist. Üks selle harjutuse eesmärke on vaadata üle kogu SF meetmete paketi ja vajadusel raha ringi tõsta. Ehk MKM'il on võimalus mõnest teisest fondist ÕÜF'i vahendeid juurde tõsta, kui see on võimalik ja põhjendatud.

- Küsimus:* Ajakirjanduses sai mõni aeg tagasi väga valjusti esile tõstetud üks väikeprojekt, millest võis jääda mulje, et ÕÜF rahad puistatakse igasugustele irrelevantsetele asjadele. Arusaadav, et ettevõtjate huvi oli alguses leige ja siis leevendati tingimusi ning meetmesse said selle tulemusena sisse tulla ka mitte kõige tugevamad projektid. Peaksime sellest olukorrast õppima.

Vastus: Meedias käsitletud projekt oli valesti esitatud – tegu ei olnud ettevõtlusprojektiga. Vastav selgitus sai meedias antud.

- Kommentaar (Teet Kuusmik):* On tõenäoline, et ettevõtlusmeetmetes tulevad ehitus- ja seadmete ostu hangete tulemused odavamad, kui esialgselt taotlustes plaanitud. Seda raha võiks suunata tagasi suurinvesteeringute toetamisse.

Vastus: Jah, nõus. Ebatõenäoline on see, et vahendeid tekib niipalju, et teha uut vooru lahti. Peame jooksvalt vaatama ja juhtkomisjonis arutama.

5. Inkubaatorite meetme sisutegevuste ülevaade

Ida-Viru Ettevõtluskeskuse vanemkonsultant Lauri Jalonen ja Ida-Viru Investeeringute Agentuuri juht Teet Kuusmik tutvustasid ÕÜF majanduse mitmekesistamise meetme tegevusi:

- Tegu on väga mitmekesise meetmega, mille tegevusi viiakse ellu viie erineva õigusakti alusel: üks reguleerib tugiteenuste pakkumist ja ülejäänud neli – vajaliku taristu rajamist.
- Tugiteenuste komplekt koosneb kolmest tegevusest: 1) Tehnopoly eestvedamisel toimub klassikaline tehnoloogia iduettevõtete inkubatsioon, 2) IVEK veab eest loomemajanduse inkubatsiooniprogrammi, ning 3) tööstusinkubatsiooniprogrammi veab eest IVIA. Inkubaatoritel on ühine visuaalne identiteet ja nimi (registreeritud kaubamärk): IDA HUB. Veebilehe arendus on lõppjärgus.
- Tehnopoly programmis käib testkohordi käivitamine kuue tiimiga. Praegu on osalejad kõik pärit Eestist (tulevikus ilmselt ka välismaalt). Kõik ei ole Ida-Virumaalt, kuna üks eesmärk on tuua maakonda noori. Tööformaad: suhteliselt klassikaline tehnoloogia-kiirendi; käsitletavat teemasid: go-to-market strateegia arendus, finantsplaanide koostamine, pitch'ide tegemine jne. Teise kohordi värbamine käib.
- Loomemajanduse inkubatsiooniprogramm on mõeldud pigem low-tech ettevõtjate jaoks ning selles osalevad VKE'd, kes soovivad pakkuda filmitööstusele tugiteenuseid, sh teretulnud on nt juuksurid, puusepad jt. Osalejatele pakutakse nii ettevõtja baaskoolitust, kui filmikoolitust; samuti pakutakse võimalusi osaleda filmiproduktioonis Ida-Virumaal ja lisakoolitusi.
- Tööstusinkubaatori osas käib sisuliseks tööks vajaliku dokumentatsiooni ettevalmistus ning toimuvad konsultatsioonid potentsiaalsete inkubantidega / ettevõtjatega (3 tk). Tegu oleks piloottööstustega, kes hiljem saavad laieneda tööstusparkidesse.
- Taristu vaatest on kõige kaugemale jõutud Narva tööstusinkubaatoriga. Läbi on viidud ehituse riigihange, sõlmitud on leping, ehitus on alanud. Hankemaksumus tuli planeeritust odavam, nii et loodetavasti saab vabanenud vahendeid suunata ettevõtlusmeetmesse. Teine taristu kompleks hakkab asuma Jõhvis ning koosneb kolmest objektist: digi- ja

multimeedia inkubaator, loometööstuse inkubaator koos filmistuudiotega ning Jõhvi äripargi tehniline taristu. Kõiki neid objekte finantseeritakse eraldi käskkirjade alusel, kaks käskkirja on allkirjastatud, kolmas peaks jõudma allkirjastatud peatselt. Loodetavasti saab käesoleva aasta lõpuks läbi viia kõik ehitushanked ja minna ehitusplatsile. Objektide valmimise tähtaeg on 2026. a.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Küsimus:* Kas üks tööstusinkubaatori tulevastest inkubantidest on üks ÕÜF TA-meetmest toetust saanud ettevõtjatest?

Vastus: Ei kinnita ja ei lükka ümber, kuna ettevõtjatega sõlmitakse NDA lepingud.

2. *Kommentaar (Ivan Sergejev):* Tahtsin, et IVEK ja IVIA annaks juhtkomisjonis detailsema ülevaate just sellest meetmest, kuna tegevused on alanud ja on näha, et tööd tehakse hea energiaga. Tegu on ägeda ja maakonna jaoks olulise arengutegevusega.

Kommentaar (Teet Kuusmik): Tänu filmifondi 10-aasta pikkusele toimimisele on sel aastal Ida-Virumaale jõudnud väga ägedad projektid ning kõik produtsendid on ÕÜF projektist väga eelvil. Eestis on projekti elluviimise panustamas u 100 inimest, rahvusvaheliselt u 50 inimest. Tegu on unikaalse kompleksiga nii Eesti, kui Baltikumi kontekstis, mis aitab Ida-Virumaale ülesse ehitada üht täiesti uut majandusharu.

Kommentaar (Meelis Kuusk): Loomemajandusinkubaatori projekt sai ühe märkimisväärse projektina välja valitud esitamiseks ka El'i õiglase ülemineku platvormi konverentsil oktoobri keskel.

3. *Kommentaar (Anu-Maaja Pallok):* Projekt on väga väärt presenteerimist nii Eestis, kui väljaspool, sest et see näitab, kuidas saab loojaid, tehnoloogiat ja valdkonna vajadusi kokku tuua. See aitab kindlasti kaasa filmiproduktioonide Eestisse toomisel. Küsimus: kui keeruline oli leida IDA HUB'i programmidesse osalejaid?

Vastus: Suhteliselt raske. Tegu on uue algatusega, ning taristu veel ei ole. Samas, eesmärgid, mis selleks aastaks seatud said, said saavutatud.

4. *Kommentaar (Jaanus Purga):* Projekti on vaja maakonnas tugevamalt kommunikeerida, kuna maakonnas on siiani mõnikord kuulda ironilisi märkusi selle kohta, et tegu on tilu-liluga. Paljud ettevõtjad ei ole veendunud, et tegu on tõsiseltvõetava asjaga.

Vastus: Nõus, teeme massiivset kommunikatsiooni, kui ehitus lahti läheb. Käsitleme eraldi sihitult ka neid sihtgrupe, kes täiendavat infot vajavad.

6. Muude ÕÜF meetmete staatuse lühiülevaated

Juhtkomisjonis esindatud ministriumite esindajad andsid lühiülevaateid oma meetmete rakendamise staatusest:

- **Regionaal- ja põllumajandusministeeriumi** regionaalarengu asekanstler Sigrid Soomlais andis ülevaate ministriumi portfelli kuuluvatest ÕÜF meetmetest:

KOV meede läheb plaanikohaselt: kõik investeeringukavasse lisatud projektid on hinnatud ja nende kohta otsused tehtud, käib ehitushangete ettevalmistamine ja läbiviimine. Projektide maksumus kokku on 14,9 miljonit eurot. ÕÜF kava muudatuse kinnitamine võimaldab nüüd toetada ka Sillamäe projekti täismahus ning eraldada toetust Jõhvi sotsiaalhoone projektile. Lähitulevikus võivad realiseeruda tüüpilised riskid, mis on seotud riigihangete läbiviimisega, aga 2025. a kevadel peaks selles meetmes seis selge olema.

Piirkondliku algatuse toetusmeetmes on tänaseks korraldatud kolm taotlusvoor: üks suurte projektide voor, üks keskmiste projektide voor, ning väikeprojektide voor, mis on

jooksvalt lahti. Kohustustega on kaetud 85% meetme eelarvest. Kõige aktiivsemad taotlejad on olnud MTÜd Alutaguses, Toilas ja Narvas. Projektide valik on väga mitmekesine. Plaanis on veel kaks keskmiste projektide vooru – järgmisel aastal ja 2027.a. Tulenevalt rakendamise kogemusest ja taotlejate tagasisidest oleme ette valmistamas meetme määrase muudatust, mis peaks jõustuma käesoleva aasta lõpus.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Küsimus:* 14,9 miljonit eurot ei hõlma ilmselt Jõhvi projekti. Kas selle kohta on ka rahastusotsus tehtud?

Vastus: Peab täpsustama. Kui veel mitte, siis nüüd võib seda teha, kuna ÕÜF kava muudatus sai Euroopa Komisjoni poolt heakskiidetud.

- **Haridus- ja Teadusministeeriumi** kõrghariduspoliitika ja elukestava õppe osakonna juhataja Margus Haidak andis ülevaate HTM'i portfelli kuuluvate ÕÜF meetmete edenemisest:

HTM'il on rakendamisel kaks meetet. TA meetmes on tegevused ilusti käima läinud: väljamakseid on juba 10%, mis on rekord HTM'i haldusalas; avaldatakse teadusartikleid, töö käib. Haridusmeetmes on kogemus olnud erinevatel haridusasutustel erinev. Raskem on olnud ikka neil pakkujatel, kellel ei ole pikaajalist kogemust Ida-Virumaal. Täituvus uutes erialades ebaühtlane: mõnedes ei ole see olnud selline, nagu oodati; mõned teised õppekavad on täitunud konkurssiga. Järgmise aasta RKT läks juba pakkujatele välja ning selles arvestatakse 2024. a kogemust. Oluline muudatus suvel oli veel see, et IVKHK sai raha vajalike investeeringute jaoks. Peame pidevalt arvestama ka eesti keelele üleminekuga. Avatud voorude määrus – mille eesmärgiks on toetada rohujuure tasandi ja kohalike haridusalgatusi – on endiselt HTM'is jahvatamisel, loodetavasti saab oktoobri lõpuks ametlikule kooskõlastusele.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Küsimus:* Kui palju arvestatakse nt seireprojekti sisendiga haridusprogrammide kujundamisel?

Vastus: Proovime arvestada, aga endiselt on palju ebaselgust. Meil on üldine info, mis tüüpi töökohti ÕÜF'i raames luuakse, aga tegu on dünaamilise süsteemiga.

Kommentaar: Õnneks on meede suhteliselt paindlik, olemas on oma juhtkomisjon. See võimaldab lähenemist jooksvalt muuta.

2. *Küsimus:* Kas haridusvõimalused on avatud vaid Ida-Virumaa inimestele või laiemalt?

Vastus: Siin on kaks suunda – üks puudutab tasemeõpet, teine täienduskoolitust. Tasemeõppes ei ole me piiranguid seadnud – lootus on, et pikaajalised õppeprogrammid aitavad meelitada piirkonda inimesi, kes siia jäävad ka pärast õpingute lõpetamist. Täiendkoolituste puhul oleme öelnud, et enamus õppureid peavad olema kohalikud – kui grupp ei saa täis, siis saab võtta inimesi ka väljaspool maakonda.

- **Sotsiaalministeeriumi** välisvahendite osakonna juhataja Marilin Sternhof andis ülevaate kemikaalide riskihindamise ning sotsiaal- ja terviseteenuste meetmetest:

15.08 esitati taotlus eetikakomiteele biomonitooringu läbiviimiseks. Taotluse menetlus on lõpusirgel; pärast selle heakskiitmist hakatakse otsima inimesi (1000 in), kellelt võetakse vereproovid, ning perearstid, kes saavad projektis osaleda. Paraku tähendab see seda, et 2024. a sihttasemeid ei saavutata ning ei tehta ka väljamakseid, kuid üldist ohtu, et vahendid kasutamata jäävad, ei ole. Sotsiaal- ja terviseteenuste meede on ümberdisainimisel. Plaanitud tegevusi viiakse küll ellu, kuid nende rahaline mõju ei ole olnud kooskõlas esialgselt plaanituga; eelarve edenemine on olnud liiga aeglane. Nii et tegevused vaadatakse üle, täiendatakse.

- **Kliimaministeeriumi** finantsosakonna juhataja Tanel Ross andis ülevaate Kliimaministeeriumi ÖÜF meetmetest:

Kliimaministeeriumil on rakendamisel viis ÖÜF meedet. Kaugküte meede ei hakanud tööle ka Kiviõlis, tundub, et nõudlust ei ole, nii et raha võib kasutusse võtta nt ettevõtlusmeetmetes. Kortere lamute rekonstrueerimise meetme määrus on allkirjastatud, voor avatakse oktoobri lõpus. „Merekeskkonna ja veekaitse ja kasutus“ on töös, kuid seal peame ilmselt taotlema näitajate sihttaseme muutmist seoses tööde olulise kallinemisega ühel jääkreostusobjektil. „Eluslooduse kaitse ja kasutus“, ehk Kurtna järvede veerežiimi taastamine, on töös. „Ringmajanduse korraldamine“ koosneb kahest osast: esiteks viiakse läbi uuring, millele järgneb ringmajanduskeskuse arendamine; uuring on töös.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Küsimus:* Millal saame kätte ringmajanduskeskuse uuringu tulemusi?
Vastus: Kõige hilisem uuringu valimise tähtaeg on 30.06.2025, aga loodame varem valmis saada.
2. *Küsimus:* Hetkel on lahti teine kortere lamute rekonstrueerimise meede, mis ei ole seotud ÖÜF'iga ning mille eelarve on ligi 10 miljonit eurot. Seal meetmes on tekkinud probleem, kuna korterühistutel ei ole raha projektide koostamiseks. Teadlikkus on ka madal. Kui ÖÜF'i kortere lamute rekonstrueerimise meede ei ole veel lõpuni valmis, siis selle aspektiga võiks arvestada – näidata ka tüüparvutusi, jne.
Vastus: Meetme määrus on tänaseks allkirjastatud. Eelmises meetmes on absoluutne enamus rahast juba projektidega kaetud. ÖÜF meede tuleb samasuguste soodsate tingimustega ja mahuga 15 miljonit eurot. Sellest veel järgmine meede on 20 miljonit, aga sellel tulevad juba tavalised tingimused – toetusmäär kuni 50%. Oktoobris tuleb maakonnas 4-5 infopäeva, et tutvustada korterühistutele neid võimalusi ja motiveerida meetmetesse tulema. IVOL'i poolt eesveetav ELENA projekt peaks sellele ka kaasa aitama. Aga päris kõiki asju ei saa korterühistute eest ka ära teha.

7. Muud küsimused

Valitsuse Ida-Viru esindaja Jaanus Purga informeeris juhtkomisjoni liikmeid, et paneb 1.10 ameti maha, tänas hea koostöö eest.

Koosoleku lõpp.

(allkirjastatud digitaalselt)

Jaanus Purga

Koosoleku juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Ivan Sergejev

Protokollija